

Lokaal Opleidingsplan Interne geneeskunde

Alrijne Ziekenhuis
Leiderdorp

Status: Gereed

Datum: 26 augustus 2025

INHOUDSOPGAVE

PAG.

INLEIDING.....	3
HOOFDSTUK 1: HET ALRIJNE ZIEKENHUIS.....	5
1.1 DE VAKGROEP INTERNE GENEESKUNDE.....	5
1.2 CENTRALE OPLEIDINGS COMMISSIE (COC).....	5
1.3 DE ALRIJNE ACADEMIE.....	5
1.4 PERSOONLIJKE ONDERSTEUNING.....	5
1.5 BIBLIOTHEEK EN NASLAGWERKEN.....	7
1.6 WETENSCHAP.....	8
HOOFDSTUK 2: DE OPLEIDING INTERNE GENEESKUNDE.....	9
2.1 OPBOUW VAN DE OPLEIDING.....	9
2.2 REGIONAAL OPLEIDEN.....	14
2.3 PORTFOLIO (RECONCEPT).....	14
2.4 INDIVIDUEEL OPLEIDINGSPLAN (IOP).....	15
2.5 VOORTGANG, BEOORDELEN EN BEKWAAM VERKLAREN.....	16
2.6 OPLEIDINGS- EN ARTS-ASSISTENTENVERGADERINGEN.....	19
2.7 OPLEIDINGSKORTING.....	19
HOOFDSTUK 3: ONDERWIJS.....	20
3.1 WEEKPROGRAMMA.....	20
3.2 ONDERWIJS EN OPLEIDINGSMOMENTEN.....	20
3.3 REGIONAAL EN LANDELIJK ONDERWIJS.....	24
3.4 VERPLICHTE ONDERWIJSMOMENTEN.....	25
HOOFDSTUK 4: EVALUATIE OPLEIDING EN OPLEIDERS.....	27
4.1 OPLEIDINGSMONITOR.....	27
4.2 EFFECT ENQUÊTE.....	27
4.3 (COC)OPLEIDINGSJAARGESPREKKEN.....	27
4.4 EXITGESPREKKEN.....	28
4.5 PDCA-GESPREKKEN.....	28
4.6 PROEFVISITATIE.....	28
HOOFDSTUK 5: INFORMATIE VOOR VOOROPLEIDERS.....	29
5.1 VERPLICHTE EN FACULTATIEVE STAGES.....	29
5.2 DUUR VAN DE STAGES.....	29
5.3 KENNISTOETSEN.....	30
BIJLAGEN.....	31

Inleiding: de opleiding tot internist

Welkom in het Alrijne Ziekenhuis!

Het Alrijne Ziekenhuis is in 2015 ontstaan uit een fusie tussen het Rijnland Ziekenhuis en het Diaconessenhuis. Het ziekenhuis heeft locaties in Leiderdorp, Leiden en Alphen aan den Rijn. Er zijn in totaal 220 medisch specialisten werkzaam in de ziekenhuizen. Op de locatie Leiderdorp worden vrijwel alle klinische patiënten opgenomen en bevindt zich de IC en de SEH. Jaarlijks presenteren zich ongeveer 30.000 patiënten op de SEH en worden er 2800 patiënten opgenomen op de afdeling Interne geneeskunde.

De *opleiding Interne geneeskunde* in het Alrijne Ziekenhuis, locatie Leiderdorp, heeft een RGS-erkenning voor een opleidingsperiode van 3 jaar. Binnen de Leidse Onderwijs en OpleidingsRegio (OOR) is er een formele samenwerking met de vakgroep Interne geneeskunde van het LUMC.

Het lokale opleidingsplan (LOP)

In drie jaar tijd (meeste vooropleiders 1,5 tot 2 jaar) doorloop je als *arts in opleiding tot specialist* (AIOS) in het Alrijne diverse stages in het kader van de vorming tot internist, longarts, reumatoloog, cardioloog, klinisch geriatr of MDL-arts. In dit *lokale opleidingsplan* (LOP) wordt de inhoud van de moderne competentiegerichte en op de individuele AIOS toegespitste opleiding beschreven.

Het LOP heeft als doel een vertaalslag te maken tussen het Landelijk Opleidingsplan Interne geneeskunde 2019, 'De Internist: Cruciale Schakel in de Zorg', opgesteld door de Nederlandse Internisten Vereniging (NIV) en de werkvloer. Het LOP komt overeen met de eisen zoals vermeld in het Kaderbesluit 2019 en het Specifiek besluit Interne geneeskunde (2019) van het *Centraal College Medisch Specialismen* en de KNMG.

Het Individuele Opleidingsplan (IOP)

Het LOP vormt tevens de basis voor het *Individuele Opleidingsplan* (IOP). Hierin staat beschreven hoe je als AIOS tijdens de diverse stages de benodigde competenties gaat behalen. De bedoeling is dat je als AIOS een actieve rol speelt in je eigen opleiding en uitgedaagd wordt je eigen ambities en talenten te herkennen. Met behulp van het IOP wordt geprobeerd de opleiding zoveel mogelijk af te stemmen op jou als individu. Het IOP wordt door jou zelf, samen met de opleider, vorm gegeven en periodiek besproken en getoetst. Meer informatie over het IOP lees je in hoofdstuk 2.4.

Opbouw van de opleiding

De opleiding Interne geneeskunde in het Alrijne Ziekenhuis begint met een introductieperiode en een inwerkprogramma. Daarna volgt een algemeen eerste jaar, waar op de verpleegafdeling onder supervisie van een internist begonnen wordt de basis van de Interne geneeskunde te leren, met extra aandacht voor de acute Interne geneeskunde. Aan het eind van het eerste jaar wordt gestart met het aanleren van basisechografie en krijgt elke AIOS extra scholing in de ouderengeneeskunde. Het vervolg van de opleiding bestaat uit drie verplichte stages en een aantal keuzestages. Meer informatie over de opbouw van de opleiding lees je in hoofdstuk 2.1.

Beoordeling en portfolio's

De moderne opleiding is competentiegericht en gebaseerd op verschillende competentiedomeinen (CANMEDS, zie verderop in dit document, in hoofdstuk 2.5.3). Toetsing van de verschillende competenties vindt plaats tijdens onder andere KPB's, stageblokgesprekken en voortgangsgesprekken en wordt gedocumenteerd in je digitale portfolio: Reconcept. Meer informatie over beoordelingen lees je in hoofdstuk 2.5.

Onderwijs

De opleiding in het Alrijne Ziekenhuis besteedt veel aandacht aan onderwijs. Aansluitend op het ochtendrapport is er op dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag onderwijs, waarbij de verplichte onderwijsmomenten (CAT, referaat, etc.) aan bod komen.

Daarnaast zijn er dagelijks onderwijsmomenten zoals MKSAP, bedside teaching en het gezamenlijk oefenen van de jaarlijkse NIV kennistoets. Meer informatie over het onderwijs lees je in hoofdstuk 3.

Online informatie

- De meest recente versie van het lokale opleidingsplan is terug te vinden op de website van de opleidingsgroep: www.internisten-alrijne.nl
- Naast het LOP bestaat er een reeks documenten met lokale werk en logistieke afspraken. Het is onvermijdelijk dat er tussen deze documenten en het LOP enig overlap bestaat. De inwerkdocumenten zijn eveneens terug te vinden op bovengenoemde website.

Maart 2025, Leiderdorp

Lizan Hardi, internist hematoloog, opleider Interne geneeskunde

Nils van der Lubbe, internist-nefroloog, plaatsvervangend opleider Interne geneeskunde

Hoofdstuk 1: Het Alrijne ziekenhuis

Het Alrijne Ziekenhuis maakt als opleidingsziekenhuis deel uit van de onderwijs- en opleidingsregio (OOR) Leiden en verzorgt een deel van de medische opleiding tot anesthesioloog, cardioloog, chirurg, internist, KNO-arts, kinderarts, neuroloog en oogarts. Daarnaast zijn er stages mogelijk, zoals op de IC of via een 'bestuurlijke opleidingseenheid' (BOE constructie) voor de AIOS radiologie, nucleaire geneeskunde, urologie, MDL, ouderengeneeskunde en neurochirurgie.

1.1 De vakgroep Interne geneeskunde

De opleiding Interne Geneeskunde vindt plaats op de locatie Leiderdorp van het Alrijne Ziekenhuis. De vakgroep Interne geneeskunde bestaat per 1-7-2023 uit 21 internisten (allen erkend lid van de opleidingsgroep), met diverse specialisaties. Daarnaast zijn er 6 stagehouders en participanten betrokken bij de opleiding. Zie bijlage 2a. Tot slot zijn er gemiddeld 16-20 AIOS en gemiddeld 20 ANIOS werkzaam bij de vakgroep. Alle leden van de opleidingsgroep hebben de tweedaagse basis Teach The Teacher training en enkele TTT plus cursussen gevolgd, conform het door de Centrale Opleidings Commissie (COC) opgestelde Opleidingsprofessionaliseringsbeleid.

1.2 Centrale Opleidings Commissie (COC)

De Centrale Opleidings Commissie (COC) fungeert binnen het Alrijne Ziekenhuis als overlegorgaan voor de opleiders van de medische vervolgoopleidingen. De COC is verantwoordelijk voor het bewaken van de kwaliteit van de opleidingen en streeft een optimaal en veilig opleidings- en leerklimaat in de instelling na. De commissie behartigt de belangen van de opleiders én de AIOS. Ook houdt zij zich bezig met het voorkomen, dan wel oplossen, van eventuele geschillen tussen m.n. opleider en AIOS.

Binnen de COC worden diverse opleidingsonderwerpen besproken, waarbij kennis en informatie worden gedeeld. Er wordt gediscussieerd over kwaliteit, opleidersprofessionalisering en discipline overstijgend onderwijs. De COC wordt voorgezeten door de decaan van de Alrijne Academie. De belangen van de AIOS worden behartigd door de leden van VAZAL, die deel uitmaken van de commissie. Ook de voorzitter van de Raad van Bestuur is lid van de COC.

1.3 De Alrijne Academie

Het is de strategische doelstelling van het Alrijne Ziekenhuis om een aansprekend opleidingscentrum te zijn voor (para)medische en verpleegkundige opleidingen. De Alrijne Academie, het Leerhuis van het Alrijne Ziekenhuis, biedt daarbij logistieke en inhoudelijke ondersteuning.

De Alrijne Academie verzorgt de introductie voor o.a. coassistenten, semi-artsen en arts-assistenten, ondersteunt de arts-assistenten vereniging VAZAL bij de organisatie van discipline overstijgende opleidingsavonden, ondersteunt de vakgroepen in opleiding gerelateerde zaken en de Centrale Opleidings Commissie (COC) in haar werk.

Daarnaast krijgen kennis en wetenschap aandacht, door middel van het wetenschapsbureau - waaronder een kenniscentrum in de medische bibliotheek, een jaarlijkse wetenschapsavond en de mogelijkheid tot financiële ondersteuning voor wetenschappelijk onderzoek middels het Wetenschapsfonds.

1.4 Persoonlijke ondersteuning

Binnen het Alrijne Ziekenhuis vinden we het belangrijk dat je weet waar je terecht kunt als je – om welke reden dan ook – iets wilt bespreken dat je liever niet binnen de opleidingsgroep aan de orde laat komen. Dat kan gaan over je persoonlijke ontwikkeling, werk-privé balans, zaken die binnen de opleidingsgroep spelen, of iets naars dat je hebt

meegemaakt. Hoewel we natuurlijk hopen (en daar ons uiterste best voor doen) dat het met al onze AIOS goed mag gaan, weten we dat het soms nodig is om even wat extra aandacht te besteden aan jezelf. En aan wat voor jou op dit moment in je opleiding van belang is. Daarom kun je – heel laagdrempelig en vertrouwelijk – bij de volgende personen terecht, mocht je daar behoefte aan hebben.

1.4.1 Coaching via vakgroep (senior mentoren)

Elke AIOS Interne geneeskunde krijgt aan het begin van de opleiding een persoonlijke coach (*senior mentor*) toegewezen voor de gehele periode in het Alrijne ziekenhuis. Een van de leden van de opleidingsgroep Interne geneeskunde fungeert als senior mentor, dit is niet de opleider of plaatsvervangend opleider. In principe heeft elk lid van de opleidingsgroep één AIOS onder zijn/haar hoede. Bij aanvang van de opleiding neem je als AIOS zelf het initiatief om een eerste afspraak te maken met je senior coach. De gesprekken verlopen op vertrouwelijke basis, er komt géén verslag van deze gesprekken in het portfolio. Alle aspecten van het functioneren en welbevinden in het kader van de opleiding kunnen aan de orde komen. Ook aspecten van het persoonlijke leven, wanneer deze invloed hebben op het verloop van de opleiding.

1.4.2 Junior mentoren

Elke nieuwe AIOS wordt aan het begin van de opleiding ook gekoppeld aan een oudere AIOS: een *junior mentor*. Deze junior mentor zal je als beginnende AIOS onder andere bijstaan in het wegwijs maken in het ziekenhuis, de roosterindeling en het vertrouwd raken met het portfolio en andere opleidingsactiviteiten. Net als in het contact met de senior coach, neem je als AIOS zelf het initiatief om een eerste afspraak te maken met je junior coach.

1.4.3 Intervisie

Intervisie is een laagdrempelige vorm van gesprekken tussen collega's, waarbij werk- en opleidingssituaties besproken worden. Het doel is meer inzicht te verwerven in je persoonlijke aanpak en benadering en het verbeteren van je reflectieve vaardigheden. In tegenstelling tot bij supervisie is er bij intervisie geen hiërarchische situatie waarin iemand de leiding heeft. Een vaste groep van circa 8 AIOS komt 8-10 x per jaar samen, gedurende 2 uur aan het einde van de dag (na de avondoverdracht). Het betreft een multi-disciplinaire supervisiegroep. De groep wordt begeleid door een gekwalificeerd psycholoog. Aan het eind van het jaar trekt de begeleider zich langzaam terug en gaat de groep zelfstandig verder. Als deelnemer wordt van je verwacht dat je de afgesproken data en tijden aanwezig bent. Hier wordt in het rooster rekening mee gehouden. De opleider wordt op de hoogte gesteld van deelname van de AIOS, maar krijgt geen informatie over de inhoud van de gesprekken. Er start in principe elk jaar een nieuwe groep, bij voldoende aanmeldingen, en wordt sterk aangeraden op basis van de positieve ervaringen van eerdere AIOS. Opgeven kan via het secretariaat medische opleidingen: medischeopleidingen@alrijne.nl.

1.4.4 Coach via Alrijne Academie

Bijna iedereen heeft gedurende zijn of haar loopbaan periode(n) waarin het doorlopen van een kort coachingstraject je persoonlijk functioneren helpt. Vaak liggen aan deze trajecten één of meerdere concrete vragen ten grondslag. Zoals: "waarom kom ik toch altijd in conflict met..." of "hoe kan ik ervoor zorgen dat het me minder raakt als...". Binnen het Alrijne Ziekenhuis zijn er post-HBO opgeleide interne coaches beschikbaar. Mocht je hier behoefte aan hebben, dan kun je jezelf voor een coachingstraject aanmelden. Hiervoor is geen toestemming van je opleider nodig. Ook als je niet zeker weet of zo'n traject iets voor je is, kun je contact opnemen. Er wordt altijd eerst een oriëntatiegesprek gepland, hierin kun je – samen met een van de coaches – bepalen of jouw vraag / behoefte voldoende aan de orde kan komen in een intern coachingstraject. Alle informatie over onze coaches – en over het aanmeldingsproces – is te vinden op Plaza: <https://plaza.alrijne.nl/umbraco/leren-ontwikkelen/opleidings-en-ontwikkelvragen/persoonlijke-ontwikkeling/interne-coaching/>

1.4.5 Contact met de Alrijne Academie

Zoals hierboven uitgelegd, behartigt de COC de belangen van zowel de AIOS als de opleiders in het ziekenhuis. Om ervoor te zorgen dat het voor iedereen duidelijk is wat we moeten doen als er 'iets' niet lekker loopt binnen een opleidingsgroep, is er een 'governance code' opgesteld. Deze is opgenomen in het reglement van de COC dat te vinden is op [Zenya](#). Eén van de stappen die hierin beschreven staat is dat je als AIOS altijd vertrouwelijk contact op kan nemen met de decaan van de Alrijne Academie: Machteld van der Feltz. Machteld is naast decaan ook voorzitter van de COC en Internist-infectioloog, maar maakt geen deel uit van de vakgroep Interne geneeskunde. Je kunt met haar bespreken waar je tegenaan loopt, en welke vervolgstappen je wel – of juist niet – zou willen ondernemen. Ook voor dit gesprek geldt dat jij bepaalt welke informatie er gedeeld wordt. En welke niet. Je kunt Machteld van der Feltz bereiken via 071- 582 8308, via mvanderfeltz@alrijne.nl of via het secretariaat van de Alrijne Academie (medischeopleidingen@alrijne.nl).

Mocht je het prettiger vinden om eerst te overleggen met iemand die helemaal buiten het medische proces staat, dan kun je contact opnemen met de coördinator medische vervolgopleidingen: Janneke Grooten. Zij is tevens secretaris van de COC. Je kunt haar bereiken op 06-219 371 58, of op jcgrooten@alrijne.nl en via het secretariaat van de Alrijne Academie (medischeopleidingen@alrijne.nl). Ook onze onderwijskundige, Ester Sorm, is hiervoor beschikbaar en te bereiken via esorm@alrijne.nl.

1.4.6 Externe Vertrouwenspersoon

In het geval van ongewenste omgangsvormen, of als er iets anders niet in de haak is dat je niet met je opleider of de Alrijne Academie wil bespreken, biedt de Alrijne Zorggroep aan al haar medewerkers en vrijwilligers de mogelijkheid een beroep te doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon: Margriet Maris. Margriet is extern aangesteld, via de Zaak Hermelink. Zo weet je dat zij als vertrouwenspersoon altijd op afstand staat van het ziekenhuis en de opleidingsgroep. Margriet staat je bij, adviseert en zoekt samen met jou naar een oplossing. Indien wenselijk verwijst ze door naar externe hulpverleners. De gesprekken zijn volledig vertrouwelijk. Zonder instemming doet Margriet geen enkele mededeling aan derden en neemt ook geen actie zonder instemming of medeweten van jou.

Je kunt zonder tussenkomst van wie dan ook contact met Margriet opnemen via 06-51 16 61 61 (rechtstreeks) of (085) 888 08 86 (via De Zaak Hermelink). Als je haar liever eerst wilt mailen, dan kan dat via: margriet@dezaakhermelink.nl. Op het Plaza kun je meer informatie vinden over onze vertrouwenspersoon. Zie: <https://plaza.alrijne.nl/umbraco/leren-ontwikkelen/medische-vervolgopleidingen/aiosanios/vertrouwenspersoon/>

1.5 Bibliotheek en naslagwerken

In de bibliotheek van het Alrijne Ziekenhuis locatie Leiderdorp kan een informatiespecialist je als AIOS ondersteunen bij vragen op het gebied van literatuurresearch. Alle AIOS krijgen een (gast)account voor digitale toegang tot de Walaeus Bibliotheek via de 0-aantselling van het LUMC, onderdeel van de UBL. (<https://www.lumc.nl/onderwijs/onderwijsfaciliteiten/walaeus/>).

Op elke PC is direct toegang mogelijk tot *UpToDate* en andere elektronische naslagwerken. Jaarlijks kunnen nieuwe titels worden aangeschaft. Ook hebben we als opleidingsgroep zowel in de overdrachtsruimte als in de arts-assistentenkamer een aantal essentiële papieren boeken beschikbaar voor eenvoudige en toegankelijke naslag.

Het Alrijne Ziekenhuis heeft elektronische abonnementen op de belangrijkste internistische medische tijdschriften waaronder het NTVG, NEJM, Lancet, JAMA, JAMA Internal Medicine, Clinical Infectious Diseases en diverse specialistische tijdschriften. Ook

deze titels kunnen jaarlijks worden aangepast. Een van de AIOS maakt deel uit van de bibliotheek- en wetenschapscommissie.

1.6 Wetenschap

Het Alrijne Ziekenhuis heeft een actieve wetenschapscommissie, waar een van de internisten deel van uitmaakt.

Er is een duidelijk en toegankelijk traject t.a.v. aanvragen bij de lokale uitvoeringscommissie en de wetenschapscoördinator kan ondersteunen bij het opzetten en begeleiden van wetenschappelijke studies in het Alrijne Ziekenhuis. Zie Plaza onder wetenschap en onderzoek: <https://plaza.alrijne.nl/umbraco/leren-ontwikkelen/wetenschap-onderzoek/>.

De opleiding Interne geneeskunde stimuleert deelname van AIOS aan wetenschappelijk onderzoek. Vrijwel alle leden van de opleidingsgroep zijn betrokken bij wetenschappelijk onderzoek in het eigen deelgebied. Tijdens het introductiegesprek en de voortgangsgesprekken zal gekeken worden of deelname aan wetenschappelijk onderzoek in het Alrijne Ziekenhuis te combineren is met de klinische vorderingen en een eventueel al in gang gezet promotietraject. In dat geval zal het IOP hierop worden aangepast. Te allen tijde zal echter vooral in het eerste jaar de nadruk gelegd worden op het ontwikkelen van klinische vaardigheden.

Elke AIOS wordt in de gelegenheid gesteld om jaarlijks 1 week (5 werkdagen) vrijgesteld te worden van klinische taken om te besteden aan wetenschappelijk onderzoek. Van tevoren dient een verzoek bij de opleider (of plaatsvervangend opleider) te worden ingediend waarin beschreven staat waar deze week aan besteed gaat worden. Na toestemming en indien passend in het dienstrooster kan deze wetenschapsweek worden opgenomen i.o.m. de roosterplanner. In uitzonderlijke gevallen kan toestemming voor extra tijd voor wetenschappelijk onderzoek worden aangevraagd bij de opleider. Indien een promotieonderzoek wordt afgerond tijdens de opleidingsperiode in het Alrijne Ziekenhuis, telt de promotiedag eveneens als een extra wetenschapsdag.

Hoofdstuk 2: De opleiding Interne geneeskunde

2.1 Opbouw van de opleiding

De opleiding Interne geneeskunde in het Alrijne Ziekenhuis begint met een introductieperiode en een inwerkprogramma van in totaal zes weken. Daarna volgt een algemeen eerste jaar, waar op de verpleegafdeling onder supervisie van een internist begonnen wordt de basis van de Interne geneeskunde te leren.

De vakgroep Interne geneeskunde heeft sinds 1999 een eigen website waar eigen protocollen (Leidraad), richtlijnen, werkafspraken en informatie over de opleiding (inclusief de laatste update van dit LOP) te vinden is: www.internisten-alrijne.nl.

2.1.1 Introductiedagen

Duur: 4 dagen

Organisatie: Alrijne Academie, aanspreekpunt Mw. Karin Janssen-Rijk (medischeopleidingen@alrijne.nl).

Alle artsen (AIOS en ANIOS) in het Alrijne Ziekenhuis starten met een discipline overstijgende introductie van 4 dagen. Deze wordt verzorgd door de Alrijne Academie, onder supervisie van de COC. De A(N)IOS wordt onder andere rondgeleid langs de belangrijkste locaties in het ziekenhuis. Ook wordt kennis gemaakt met het ziekenhuisinformatiesysteem HIX (EPD/EVD) en elektronisch voorschrijfsysteem (EVS) en er wordt uitleg gegeven over meldingen van incidenten, vastleggen van behandelbeperkingen, obductie- en donatieprotocollen. Tevens wordt voor alle leden van het reanimatieteam een extra ALS-training gegeven.

Tijdens de introductieperiode krijg je als AIOS Interne geneeskunde een informatiepakket uitgereikt met specifieke werkinstructies over onder andere de overdracht, visite lopen, het aanmaken van een EPD status op de SEH, brieven genereren voor de huisarts, ontslagmedicatie uitwerken etc. Deze informatie staat ook in het Inwerkdocument Interne geneeskunde, te vinden op: www.internisten-alrijne.nl. Van de AIOS wordt verwacht dat deze op de hoogte is van de inhoud van het Inwerkdocument.

E-learning

Alle A(N)IOS moeten bepaalde verplichte e-learning's volgen. Hier wordt voldoende tijd voor ingeruimd. Zorg dat je deze e-learning's zo snel mogelijk, maar uiterlijk voor het einde van je inwerkperiode hebt afgerond. Tijdens het gesprek voordat je de dienst in gaat, moet je kunnen laten zien dat je de e-learning's daadwerkelijk gedaan hebt.

De e-learning's zijn beschikbaar via het Leerplein: de digitale leeromgeving van Alrijne Zorggroep. Zie: <https://leerplein.alrijne.nl/Login>.

Voor de AIOS Interne die langer dan een jaar in dienst zijn, geldt dat er na de inwerkperiode ook nog een verplichte online course Kwetsbare Ouderen gevolgd moet worden (als onderdeel van de Lange leerlijn ouderengeneeskunde). Deze online course kost circa 1.5 uur per week en duurt in totaal 6 weken met afsluitend een evaluatiemoment. Je kunt je er voor inschrijven via het leerplein.

2.1.2 inwerkprogramma Interne geneeskunde

Duur: 4-6 weken

Begeleider: L. Hardi, internist-hematoloog en opleider.

Plaatsvervanger: N. Kelderman, internist-endocrinoloog en plaatsvervangend opleider.

Na het algemene introductieprogramma start het inwerkprogramma Interne geneeskunde van minimaal 4-6 weken (afhankelijk van ervaring en behaalde competenties). De precieze beschrijving van deze periode inclusief praktische instructies voor de inschrijving voor de verschillende cursussen ontvang je als AIOS separaat van dit opleidingsplan op de introductiedag. De eerste weken word je als AIOS ingewerkt op de afdeling Interne geneeskunde (zaal), geleidelijk worden taken uitgebreid. Daarna volgt een inwerkperiode op de afdeling Spoedeisende Hulp (SEH).

Eisen voor de start / verplichte onderdelen

Let op: Voor aanvang van het eerste dienstblok moet je als AIOS EPA's 1 en 2 (niveau 3) behaald hebben.

Daarnaast moet je tijdens de inwerkperiode, en *voorafgaand* aan het eerste dienstblok, de **verplichte onderdelen punt 1 t/m 8** (conform de eisen van de JGZ) met goed gevolg doorlopen hebben:

1. Introductieprogramma (duur: 4 dagen) (afspraak volgt automatisch via het secretariaat van de Alrijne Academie) inclusief reanimatiecursus en ALS-cursus.
1. 1 week SEH, boventallig ingedeeld en minimaal 1 week met directe supervisie. Tijdens deze periode 1 dagdeel (ochtend) meelopen met SEH-verpleging; hiervoor tijdens introductieprogramma contact opnemen met Ria Verhoef (matverhoef@alrijne.nl; trainingen en cursussen op de SEH), Esther vd Vijver (evandenvijver@alrijne.nl; rooster) en Rachel de Groot (radegroot@alrijne.nl; planner).
2. Minimaal 2 weken zaalstage Interne geneeskunde waarvan 1 week boventallig ingedeeld.
3. Online ABCDE training inclusief ECG-cursus met voldoende resultaat afgelegd (*ABCDE voor artsen*).
4. 2-daagse externe ABCDE-praktijktraining inclusief eindtoets (*ABCDE voor artsen*, locatie Amstelveen, datum volgt via e-mail).
5. Evaluatie- en competentiegesprek met Nils v.d. Lubbe in de laatste week vóór start van het eerste dienstblok. Dit wordt ingepland door het secretariaat van de Alrijne Academie en staat in je outlook agenda.
6. Gesprek met ziekenhuishygiënist voor informatie over prikaccidenten, je wordt gemaild voor een afspraak door Gerda Lelieveld, ziekenhuishygiënist. Mocht je geen mail ontvangen hebben, neem dan zelf contact op via mailadres: gmmlelieveld@alrijne.nl.
7. Activatie RECONCEPT E-Portfolio.
8. Het doorlezen van het Lokaal Opleidingsplan Interne geneeskunde Alrijne Ziekenhuis, het Inwerkdokument Interne geneeskunde en het Landelijk Opleidingsplan van de NIV.

Naast deze onderdelen die verplicht afgerond moeten worden vóór start van het eerste dienstblok, moeten in de eerste 3 maanden de volgende verplichte onderdelen doorlopen zijn:

1. Deelname ECG-onderwijs: vanwege onderbezetting cardiologen, gaat het onderwijs momenteel niet structureel door. Dit wordt soms wel gegeven door vooropleiders cardiologie.
2. Introductiecursus *bloedtransfusie en hemovigilantie*. De cursus wordt gegeven door mw. Sandra van den Bergh, hemovigilantiemedewerker. Aanmelding via het secretariaat van de Alrijne Academie (medischeopleidingen@alrijne.nl)

3. Gesprek met junior en senior coach, probeer dit zo snel mogelijk na start in het ziekenhuis in te plannen.

Als AIOS Interne geneeskunde dien je voorafgaand aan de eerste zelfstandige dienst op de hoogte te zijn van de huidige richtlijnen voor "basic life support" (BLS), "advanced life support" (ALS) en de ABCDE-methodiek. Deze worden besproken in de ABCDE-training en staan vermeld in het "[Acute boekje](#)". Ook staan er veel richtlijnen en protocollen op deze website en op de website: www.internisten-alrijne.nl.

Een volledig overzicht van alle verplichte opleidingsactiviteiten is te vinden in de Bijlage, onder '2C. Overzicht verplichtingen en verplichte opleidingsactiviteiten voor de AIOS'

2.1.3 Evaluatiegesprek en Introductiegesprek

Na de inwerkperiode vindt er een evaluatiegesprek plaats waarin de EPA's 1 en 2 worden beoordeeld. Indien niveau 3 wordt toegekend, word je als AIOS in staat geacht ANW-diensten te verrichten zonder de continue aanwezigheid van een supervisor in het ziekenhuis. Daarnaast vindt er een introductiegesprek met de opleider plaats, waarin de leerdoelen voor de komende periode worden geformuleerd.

2.1.4 De diensten

Het werkterrein tijdens diensten omvat de kliniek Interne geneeskunde, longziekten en MDL, de SEH en wat betreft intercollegiale consulten en reanimaties ook de overige verpleegafdelingen van het ziekenhuis.

Als AIOS Interne geneeskunde ben je tijdens de diensten verantwoordelijk voor de patiënten die ingestuurd en zo nodig opgenomen worden voor de vakgroep Interne geneeskunde, MDL en longziekten. Elke patiënt wordt overlegd met de dienstdoende medisch specialistische achterwacht van de verschillende disciplines. Deze achterwacht is als (hoofd-)behandelaar eindverantwoordelijk t.a.v. de patiëntenzorg. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt dat bij drukke en-/of complexe patiënten, of elke andere reden, de supervisor of AIOS dit nodig acht, de betreffende achterwacht bij de patiënt geroepen wordt. Als AIOS Interne geneeskunde ben je mede betrokken bij de opvang van niet verwezen patiënten, om de ABCDE-stabiliteit te beoordelen en de patiënt daarna aan het desbetreffende specialisme waarvoor de patiënt getrieerd is, over te dragen.

Bij onduidelijkheid welke achterwacht benaderd moet worden is de dienstdoende internist altijd het eerste aanspreekpunt voor de AIOS. De dienstdoende internist blijft tevens als lid van de opleidingsgroep Interne geneeskunde verantwoordelijk voor het functioneren van de AIOS.

Dienst doen' is een essentieel onderdeel van het vak Interne geneeskunde, waarin meerdere specifieke competenties in medisch handelen in spoedeisende situaties kunnen worden geleerd. Een opleider of lid van de opleidingsgroep is tijdens het dienst doen aanwezig of bereikbaar en bespreekt een dienst na. Het is daarbij van belang dat de verhouding in het aantal diensten en de aanwezigheid op de afdeling een zodanige balans heeft, dat het leren op de stageplek en behalen van de overige competenties niet in gevaar komt.

De opleiding Interne geneeskunde binnen het Alrijne kiest ervoor het dienstpercentage te berekenen door het % uren dat in de avond-, nacht- en weekenduren wordt doorgebracht tijdens de stage (teller) te delen door de totale contractuele arbeidsduur gedurende de stage (noemer). Hierbij worden de uren op maandag t/m vrijdag van 8 tot 18 uur gezien als reguliere werktijden, de uren daarbuiten als diensturen. Het dienstpercentage is maximaal 25%, behalve bij de stage IC waar 50% wordt aangehouden in verband met het 7x24-uurs-karakter van de zorgintensiteit op deze afdeling.

2.1.5 Lange leerlijnen

Tijdens het eerste jaar wordt extra tijd besteed aan de acute Interne geneeskunde, zowel tijdens ANW-diensten als overdag op de SEH. Daarnaast wordt aan het eind van het eerste jaar gestart met het aanleren van basisechografie en krijgt elke AIOS extra scholing in de ouderengeneeskunde.

Hiervoor zijn vier 'Lange leerlijnen' opgezet:

1. Lange leerlijn Basisechografie → zie volledige beschrijving in de Bijlage 2F.
2. Lange leerlijn Ouderengeneeskunde → zie volledige beschrijving in de Bijlage 2G.
3. Lange leerlijn Acute geneeskunde → zie volledige beschrijving in de Bijlage 2H.
4. Lange Leerlijn Klinische Farmacologie (OOR Leiden) → zie beschrijving in Bijlage 2Q.

Een Lange leerlijn bestaat in tegenstelling tot een stage (van gemiddeld 4 maanden) niet uit een afgegrensde periode, maar loopt door de gehele opleiding heen. Tijdens elke stage wordt aandacht besteed aan een lange leerlijn.

De Lange leerlijn Acute geneeskunde en Ouderengeneeskunde zijn vastgesteld in het LOP van de NIV (2019) en vervolgens regionaal en lokaal verder ontwikkeld. De groei van jou als AIOS is gedurende de gehele leerlijn, stage-overstijgend, van belang. De opleider is daarom tevens stagehouder voor het gedeelte van de Leerlijn in het Alrijne Ziekenhuis. De hoofdopleider in het LUMC is stagehouder voor het gedeelte van de leerlijn in het LUMC.

2.1.6 Stages

Eerste jaar

Het eerste jaar is opgedeeld in 3 verschillende klinische stages van elk 4 maanden, maar kan worden aangepast aan de hand van behaalde competenties en eventuele opleidingskorting. De eerste klinische stage van 4 maanden is een introductiestage waarin je als AIOS kennismaakt met alle afdelingen, de SEH en waarin je alle verplichte cursussen doorloopt. Ook zal je voor 2 dienstblokken van elk 3 weken worden ingedeeld als 'jongste' oftewel op de afdeling en tweede als 'oudste' op de SEH, zodat je uiteindelijk beide hebt gedaan.

Gedurende de 2e en de 3e klinische stage van 4 maanden werk je als AIOS op een vaste afdeling Interne geneeskunde, onder supervisie van een internist. De beoordelingen vinden plaats door de hoofdsupervisor. Ook kan een klinische stage op de SEH gelopen worden met een duur van in principe 2 maanden.

Er zijn 5 verschillende klinische afdelingen Interne geneeskunde van elk 9-12 patiënten met elk naast de algemeen Interne geneeskunde een eigen differentiatiegebied:

- Algemeen Interne geneeskunde/oncologie-hematologie I (I-1) – afdeling A4 (stagehouder Drs. ir. F.A.J. Toonen, internist-oncoloog)
- Algemeen Interne geneeskunde/oncologie-hematologie II (I-2) – afdeling A4 (stagehouder Drs. ir. F.A.J. Toonen, internist-oncoloog)
- Algemeen Interne geneeskunde I (I-3) – afdeling C4 (hoofdsupervisor dr. H. Ablij, internist)
- Algemeen Interne geneeskunde/nefrologie (I-5) – afdeling C4 (hoofdsupervisor dr. B. Gabreëls, internist-nefroloog)

2^e t/m 4^e jaar

Het tweede, derde en vierde jaar van de opleiding wordt ingericht met verplichte stages en keuzestages. De volgorde van deze stages kan variëren.

De 3 verplichte stages zijn:

- Polikliniekstage (8 maanden), Stagehouder: A. Iglesias internist-vasculair geneeskundige → Lees de volledige inhoud van de stage in de Bijlage 2i
- Consultenstage (4 maanden), Stagebegeleiders: N. Kelderman-Bolk, F. Lauw, M. van Zoelen → Lees de volledige inhoud van de stage in de Bijlage 2j

- Intensive care stage (4 maanden), Opleider IC/stagehouder en stagebegeleider: A.C.M. Jansen, internist-intensivist → *Lees de volledige inhoud van de stage in de Bijlage 2k*

Naast de verplichte stages wordt het tweede t/m het vierde jaar van de opleiding ingericht met keuzestages. In het Alrijne ziekenhuis zijn de volgende keuzestages mogelijk:

- Nefrologiestage (4 maanden), Stagehouder: dr. B.A.Th.F. Gabreëls, internist-nefroloog → *Lees de volledige inhoud van de stage in de Bijlage 2L*
- Stage longziekten (4 maanden), Stagehouder: Drs. HJS ten Horn, longarts. → *Lees de volledige inhoud van de stage in de Bijlage 2m*
- Cardiologiestage (4 maanden), Stagehouder: dr. C. Lucas, cardioloog → *Lees de volledige inhoud van de stage in de Bijlage 2n*
- Buitenlandse keuzestage (tropenstage Curaçao, 4 maanden), Stagebegeleider: Esther Rooijackers, internist-infectioloog → *Lees de volledige inhoud van de stage in de Bijlage 2o*
- MDL stage, stagebegeleider: Wouter den Hollander. MDL-arts → *Lees de volledige inhoud van de stage in de Bijlage 2p*

Afhankelijk van het IOP zijn ook aanvullende, individuele keuzestages mogelijk. De samenstelling van deze stages vindt op individuele basis plaats.

Voorbereiding op de stages

Als AIOS bereid je je als volgt voor op de klinische stage in het 1e jaar en op de verplichte- en keuzestages in het 3e t/m 4e jaar:

- Lees voor aanvang van elke stage de stagebeschrijving in dit lokaal opleidingsplan nauwkeurig door.
- Voor aanvang van elke stage is er een introductiegesprek met de stagebegeleider. Maak ruim voor het begin van de stage een afspraak voor een introductiegesprek met de stagebegeleider (soms wordt dit gesprek door de stagesupervisor of opleidingsondersteuner al ingepland). In dit gesprek komen met name leerdoelen (IOP) en specifieke wensen aan bod. Op basis van dit gesprek pas je je IOP aan (zie hoofdstuk 2.4) en stuur je de aangepaste IOP op naar de stagebegeleider.
- Bespreek indien van toepassing ruim van tevoren met de stagehouder welke dag of dagen je afwezig bent, bijvoorbeeld i.v.m. parttime werken. Soms kan het handig zijn tijdelijk van parttime-dag te wisselen als bijvoorbeeld een belangrijk bespreekmoment in een bepaalde stage op een vaste vrije dag plaatsvindt.
- Zorg dat voor aanvang van het introductiegesprek het IOP (leerdoelen) is ingevuld en neem deze mee naar het gesprek met de stagebegeleider.
- Er zijn 3 stageblokgesprekken per stage: start-, tussen- en eindgesprek. Het start- en eindgesprek zijn verplicht.
- Indien je tijdens de stage niet toekomt aan de leerdoelen: bespreek dit dan tijdig met de stagebegeleider.
- Bekijk goed welke verrichtingen en ingrepen in deze stage moeten plaatsvinden.
- Weet welke toetsing in deze stage moet plaatsvinden.
- Vraag om feedback en toetsing en maak tijdig een afspraak voor een beoordelingsgesprek.

2.2 Regionaal opleiden

Binnen de Leidse Onderwijs en OpleidingsRegio (OOR) is er een formele samenwerking met de vakgroep Interne geneeskunde van het LUMC. Er is een Regionaal Opleidingsplan, dit is op te vragen via de opleiders.

Tijdens de aanstelling in het Alrijne Ziekenhuis krijg je als AIOS Interne geneeskunde tevens een 0-uren contract in het LUMC. Hierdoor heeft elke AIOS toegang tot de elektronische bibliotheek van het LUMC en naast een Alrijne E-mail adres ook E-mail adres van het LUMC. Zie: www.lumc.nl/org/interne-geneeskunde/opleiding-en-onderwijs/opleiding-tot-internist

2.3 Portfolio (Reconcept)

In het portfolio sla je als AIOS alle ontwikkelingen en vorderingen binnen je opleiding op. Denk daarbij aan het opleidingsschema, de jaargesprekken, de stagebeoordelingen, EPA's, KPB's (Korte Praktijk Beoordeling) en OSATS (Observed Structured Assessment of a Technical Skill). Je bent als AIOS zelf verantwoordelijk voor het up-to-date houden van het portfolio.

Het digitale portfolio waarmee binnen de opleiding Interne Geneeskunde in het Alrijne gewerkt wordt, is ontwikkeld door de NIV samen met Reconcept. Het E-portfolio heeft een bijbehorende smartphone-app. Om het portfolio goed te kunnen gebruiken moet het eenmalig worden ingericht. Dit duurt circa een uur. Het proces kan tussendoor opgeslagen worden, waardoor er op een later moment mee verder gegaan kan worden.

Eisen rondom het gebruik van het e-portfolio

Tijdens de (voor)opleiding Interne geneeskunde in het Alrijne Ziekenhuis wordt met betrekking tot het E-portfolio het volgende van jou als AIOS verwacht:

1. Iedere AIOS houdt alles met betrekking tot opleiden bij in het persoonlijk digitaal portfolio. Zie voor een beschrijving: www.internisten.nl/de-opleiding/portfolio
2. Alle AIOS krijgen vanuit de NIV een e-mail met een activatielink. Via deze link kan het eigen account en portfolio in gebruik genomen worden. Na activatie van het account kan ingelogd worden via <https://portfolio.reconcept.nl/login>. Na activatie moet je een wachtwoord kiezen om in te loggen, maar ook een pincode die als digitale 'handtekening' geldt om formulieren akkoord te verklaren. Na activatie kan ook gebruik gemaakt worden van de app *Reconcept Portfolio*, beschikbaar voor Android en iOS. Bij problemen kan contact opgenomen worden met de opleidingsondersteuner (alrijne_academie@alrijne.nl) of met de NIV of Reconcept.
3. Het E-portfolio moet je eenmalig inrichten voor je ermee aan de slag kunt. Hierbij moet je een aantal stappen doorlopen:
 1. Invullen van je opleidingsschema: geef aan wanneer je waar zit. Zo kun je in de toekomst eenvoudig toegang verlenen aan de juiste personen, zonder dit elke keer aan te moeten passen.
 2. Hoofdopleider kiezen: deze heeft altijd toegang tot je portfolio.
 3. Opleider kiezen: een opleider moet eenmalig je portfolio ondertekenen nadat je deze ingericht hebt. Hierna wordt je portfolio geactiveerd. Dit hoeft niet je hoofdopleider te zijn, maar mag ook je lokale opleider of differentiatie opleider zijn.
 4. Bekwaamheidsniveaus instellen: in samenspraak met je opleider stel je je EPA's in op je huidige niveau.
 5. Oude portfolio importeren (voor AIOS die voorheen met GAIA/PE-online gewerkt hebben, of A(N)IOS met een VREST-portfolio): Je kunt een export van PE-online uploaden in je nieuwe portfolio. Deze wordt bewaard en de belangrijkste formulieren worden overgehaald. **NB:** niet

alle documenten worden geïmporteerd (bijvoorbeeld KPB's). Je kunt zelf later documenten op de relevante plek uploaden indien nodig.

4. Indien dit niet automatisch gebeurd is, dien je je opleider handmatig toegang te verlenen tot jouw portfolio. De opleider kan hierna jouw gehele portfolio inzien. In verband met privacy kun je iedereen te allen tijde toegang tot jouw portfolio ontzeggen. Echter kunnen zij dan geen bijdrage leveren aan jouw portfolio.
5. Voor de start van een nieuwe stage moet je de bewuste opleidingsgroep/afdeling toegang verlenen tot je portfolio. Indien je de betreffende afdeling geen toegang verleent, kan niemand van de afdeling bijdragen aan je portfolio.
6. Je zorgt ervoor dat supervisors KPB's in kunnen vullen in het portfolio.
7. Je houdt de portfolio up-to-date en zorgt dat **uiterlijk een week** voor een voortgangs- of beoordelingsgesprek het portfolio volledig is bijgewerkt. Dat houdt in: voldoende KPB's, CAT's, zelfbeoordelingen, een nieuw/aangepast concept IOP en een zelfreflectieformulier. Voorafgaand aan het jaarlijkse voortgangsgesprek met de opleider moet het voortgangsgespreksformulier ingevuld worden.

Je bent als AIOS zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van het portfolio. Tijdens het jaargesprek dient het portfolio aan alle opleidingseisen te voldoen om een positieve geschiktheidsbeoordeling te krijgen.

2.4 Individueel Opleidingsplan (IOP)

2.4.1 Wat is het?

Het individuele opleidingsplan (IOP) van de AIOS is een overzicht van het niveau van de door de jou als AIOS behaalde competenties en EPA's, het beloop hiervan en de acties welke nodig zijn om deze competenties op het vereiste niveau te brengen dan wel te houden. In het IOP zijn de afspraken vastgelegd die AIOS en opleider maken op basis van de voortgang en ambities van de AIOS, en maakt deel uit van het portfolio. Het bij de RGS ingediende opleidingsschema is de basis van het IOP. Het IOP is een hulpmiddel in het begeleidingsproces en geen doel op zich! Het is een middel om de planning, doelen en voortgang van de opleiding te monitoren. Het IOP richt zich op de toekomst met een planningshorizon van maximaal één jaar.

2.4.2 Hoe werkt het?

Het IOP is een 'groeidocument'. Bij het eerste gesprek bij aanvang van de opleiding zal het IOP bestaan uit het opleidingsschema, de relevante ervaring van jou als AIOS en een overzicht van eventuele vrijstellingen. Na ieder gesprek (aanvangs-, tussen- of eindgesprek van opleidingsonderdelen, voortgangsgesprek of op indicatie) wordt het IOP zo nodig ingevuld/aangevuld met specifieke leerdoelen en persoonlijke leerpunten, inclusief afspraken hoe die leerdoelen bereikt moeten worden en wanneer zij geëvalueerd worden.

2.4.3 Het (ontwikkelingsgerichte) proces

Na het eerste gesprek kijk je als AIOS bij ieder vervolgesprek gestructureerd terug op je functioneren in de voorafgaande periode, met specifieke aandacht voor de ontwikkeling van de verschillende competenties. Informatiebronnen hiervoor kunnen zijn - maar hoeven niet beperkt te blijven tot - KPB's, EPA's, presentaties, cursussen, zelfreflectie etc. Als AIOS maak je op basis hiervan - rekening houdend met de vorige afspraken/leerdoelen en de mate waarin deze geëffectueerd zijn - een sterkte/zwakte analyse en vertaal je dit (samen met de opleider) in nieuwe afspraken/leerdoelen. Het IOP zal in het 1ste opleidingsjaar ongeveer per kwartaal worden aangepast (gekoppeld aan voortgangsgesprekken). In latere jaren kan dit over een langere periode worden gedaan, afhankelijk van je ontwikkeling en het opleidingsschema.

2.4.4 Format van het IOP - Interne geneeskunde

Bovengenoemde elementen en systematiek zijn goed herkenbaar terug te vinden in alle

formulieren in ons digitaal portfolio. Let wel: het gaat altijd om het gesprek tussen jou als AIOS en de opleider/supervisor. De formulieren zijn hulpmiddelen om de onderwerpen die besproken dienen te worden te checken en vervolgens het gesprek te documenteren.

2.5 Voortgang, beoordelen en bekwaam verklaren

Gedurende de opleiding worden de voortgang en competenties van jou als AIOS nauwlettend beoordeeld en vastgelegd, aan de hand van diverse gesprekken, toetsen en feedbackinstrumenten. Deze worden gedocumenteerd in het e-portfolio.

2.5.1 Introductiegesprek met de opleider

Voor aanvang van de opleiding vindt een introductiegesprek met de opleider plaats. Tijdens dit gesprek wordt de opleiding in grote lijnen doorgenomen, wordt gekeken of je als AIOS in aanmerking komt voor opleidingskorting, worden de mogelijke stages besproken en wordt een eerste versie van het IOP doorgenomen. Dit laatste wordt door de AIOS voorbereid en meegenomen naar het gesprek.

2.5.2 Voortgangsgesprekken en geschiktheidsbeoordeling

In het eerste jaar vinden de voortgangsgesprekken met de opleider elke 3 maanden plaats, daarna elke 6 maanden. Vaak in bijzijn van de plaatsvervangend opleider. Het laatste gesprek in elk opleidingsjaar is tegelijkertijd een geschiktheidsbeoordeling. De gesprekken worden ingepland door de opleidingsondersteuner.

Om de voortgang te kunnen beoordelen is het van belang dat het e-portfolio (*Reconcept*) op orde is en er voldoende KPB's en stage-beoordelingen zijn afgerond.

Minimaal 1 week voor het beoordelingsgesprek dien je als AIOS de *zelfreflectie* in Reconcept in te vullen.

Tijdens de voortgangsgesprekken komen in ieder geval deze onderwerpen aan bod:

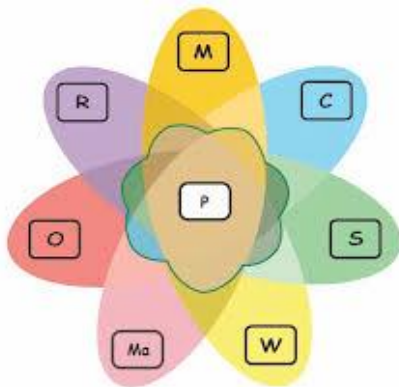
- Algemeen (tijdens elk gesprek aan de orde)
 - Competenties
 - EPA's
 - Inhoud portfolio
 - Werk/privé balans
 - Feedback vanuit de opleidingsgroep
 - Stage planning/opleidingstraject
- Jr. 1 1e kwartaal
 - IOP
 - Nevenactiviteit binnen de AIOS-groep
- Jr. 1 2e kwartaal
 - Nevenactiviteit binnen de AIOS-groep
- Jr. 1 3e kwartaal
 - IOP
 - Wetenschappelijke vorming
 - Eventuele opleidingskorting
 - Training basisechografie/inschrijving cursus
- Jr. 1 4e kwartaal
 - 360 graden feedback
- Jr. 2 2e kwartaal
 - Wetenschappelijke vorming
- Jr. 2 4e kwartaal
 - IOP
- Jr. 3 2e kwartaal
 - Differentiatiekeuze
 - 360 graden feedback
- Jr. 3 4e kwartaal
 - Planning LUMC

Na afloop van het gesprek werk je als AIOS het e-portfolio bij met de gemaakte afspraken. Zie voor bekwaam verklaren EPA's ook het Landelijk Opleidingsplan, te vinden via www.internisten.nl/de-opleiding/opleiding-tot-internist/.

NB. Meer informatie over de procedure bij een disfunctionele AIOS is te vinden in het document '20180108_advies werkwijze_disfunctionerende AIOS-DEFINITIEF', waar in het COC-reglement naar verwezen wordt (artikel 7; Governance code).

2.5.3 CanMEDS en EPA's

Centraal in de opleiding tot internist staat de individualisering en flexibilisering van de opleidingsinhoud en de opleidingsduur aan de hand van de verworven competenties. De competenties worden opgedeeld in de zgn. CanMEDS, zie hieronder in figuur 1. Competenties zijn eigenschappen die nodig zijn om bepaalde activiteiten zelfstandig te kunnen uitvoeren. Naarmate de competenties van jou als AIOS zich verder ontwikkelen, neemt ook je bekwaamheid toe. De opleidingsgroep vertrouwt jou als AIOS dan in toenemende mate taken toe met afnemende supervisie. Dit proces van groeiende zelfstandigheid en afnemende supervisie heeft geleid tot de term 'Entrustable Professional Activities' (EPA's).

Figuur 1: Aangepaste CanMEDS bloem als basis voor het opleidingsplan Interne geneeskunde
P: professionaliteit; M: medisch handelen en kennis Interne geneeskunde; C: communiceren; S: samenwerken; W: wetenschap; Ma: maatschappelijk handelen; L: leiderschap; R: reflecteren

EPA's zijn gericht op activiteiten die zeer goed herkenbaar zijn op de werkvloer. Dit maakt het opleiden op de werkvloer transparanter en beter toetsbaar. Het niveau van de EPA wordt weergegeven in het E-portfolio. Je bent als AIOS zelf verantwoordelijk voor het behalen van alle benodigde EPA's binnen de opleiding. Je dient als AIOS een verzoek in tot toekenning van een bekwaamheidsverklaring voor een bepaalde EPA, en deze wordt dan binnen de opleidingsgroep besproken.

De opleiding tot internist kent vier EPA'S:

- EPA 1: Werkzaamheden op klinische afdelingen
- EPA 2: Dienst
- EPA 3: Intercollegiale consultvoering
- EPA 4: Poliklinisch werken

Elke EPA heeft vijf niveaus:

1. De AIOS observeert (voert niet zelf uit)
2. De AIOS voert een activiteit uit onder directe proactieve supervisie
3. De AIOS voert een activiteit uit onder indirecte, reactieve supervisie
4. De AIOS voert een activiteit geheel zelfstandig uit
5. De AIOS geeft zelf supervisie aan collega-AIOS

Meer informatie over de CanMEDS-competenties en EPA's is te lezen op de website van de Nederlandse internisten vereniging (NIV): www.internisten.nl/de-opleiding/interesse-in-de-opleiding-tot-internist

2.5.4 Stagegesprekken met de stagehouder

De stagegesprekken vinden plaats met de stagehouder aan het begin, halverwege en aan het eind van elke stage. Totaal dus 3 gesprekken per stage. Tijdens de eerstejaars zaalstage vinden 1-2 gesprekken per blok van 4 maanden plaats. In de stagebeschrijvingen staan de competenties vermeld die besproken worden tijdens het gesprek. Het stagegesprek wordt opgenomen in het e-portfolio.

2.5.5 KPB's

Minimaal 10x per jaar vraag je als AIOS een Korte Praktijk Beoordeling (KPB) aan een lid van de opleidingsgroep of een van de supervisors van een stage. Met een KPB wordt gerichte feedback gegeven over een kort observatiemoment (overdracht, ingreep, presentatie, gesprek met patiënt). De KPB kan ingevuld worden in het e-portfolio zowel via een PC als via de app. Tijdens de geschiktheidsbeoordeling wordt gekeken of je als AIOS het minimaal aantal KPB's behaald hebt. De KPB zorgt er mede voor dat de beoordeling van jou als AIOS door alle leden van de opleidingsgroep plaatsvindt.

2.5.6 Directe feedback

De meest nuttige feedback is vaak nog de feedback die spontaan door de AIOS gevraagd wordt aan de supervisor of spontaan door de supervisor gegeven wordt na een bepaalde middellange observatieperiode. Bijvoorbeeld na een week op de afdeling, na een weekenddienst, na het ochtendrapport op de maandagochtend. Maar ook bijvoorbeeld na afloop van een complexe behandeling van een patiënt of juist na het bespreken van een klacht.

2.5.7 Coassistentbeoordelingen

In 2019 is een pilot gestart' waarbij coassistenten niet alleen feedback krijgen maar ook feedback geven aan AIOS. Hiervoor is een speciaal feedbackformulier ontwikkeld. De ingevulde formulieren worden (geanonimiseerd voor de coassistent) ook gedeeld met de opleider en worden periodiek meegenomen bij het voortgangsgesprek. Omgekeerd geef je als AIOS ook feedback over de coassistenten aan de coassistentencoördinatoren, dit gebeurt wekelijks aan het eind van het donderdagochtendonderwijs.

2.5.8 360 graden feedback

Elke AIOS wordt gedurende de opleidingsperiode in het Alrijne Ziekenhuis niet alleen door de directe stagebegeleiders en opleiders beoordeeld, maar ook door minder frequent superviserende specialisten, collega-A(N)IOS en door niet-medisch specialisten zoals verpleegkundigen, baliemedewerkers etc. Hiervoor wordt gebruikt gemaakt van 360 graden feedback. Dit kan via Reconcept worden uitgezet. Als AIOS nodig je zelf medewerkers uit voor feedback. Deze medewerkers hoeven zelf geen Reconcept portfolio te hebben. De uitslag wordt besproken tijdens een voortgangsgesprek. De 360 graden feedback wordt 1x per 1.5 jaar, doch minimaal 1x per opleidingsperiode in Alrijne uitgezet.

2.5.9 Directe anamnese en lichamelijk onderzoek observatie door stagehouders

Duur: ca. 2 ¼ uur

Frequentie: 2x tijdens opleiding

Locatie: polikliniek Interne geneeskunde

Coördinatie: L. Hardj, N. Kelderman en C. Janssen

Supervisor: mentor/coach, beoordeling als KPB in e-portfolio

Elke AIOS dient minimaal 2x gedurende de opleidingsperiode in het Alrijne Ziekenhuis een ochtend geobserveerd te worden door een internist tijdens anamnese- en lichamelijk onderzoek. Hiervoor kan een afspraak gemaakt worden met de stagehouder.

De anamnese wordt geobserveerd en het lichamelijk onderzoek wordt beoordeeld door aanwezigheid van de supervisor in de onderzoekskamer. Na afloop wordt zowel de anamnese als het lichamelijk onderzoek door de internist met jou als AIOS besproken. Hier zal een KPB over worden aangemaakt.

2.5.10 Kennistoets

De landelijke kennistoets voor AIOS Interne geneeskunde wordt jaarlijks georganiseerd door de NIV. De kennistoets heeft een resultaatverplichting. 3 van de 4 toetsen in de eerste 4 jaar moeten met een voldoende resultaat worden afgerond.

Voor AIOS in vooropleiding geldt geen resultaatverplichting. Wel dienen zij 1x gedurende de vooropleiding de kennistoets te maken (reumatologen i.o. 2x).

Elke vrijdagochtend wordt de kennistoets geoefend tijdens het onderwijs, na afloop van het ochtendrapport. Een uitnodiging wordt automatisch thuisgestuurd door de NIV.

Adresgegevens dienen aan het begin van de opleiding verstrekt te worden aan het COIG secretariaat van de NIV: huissen@knmg.niv.nl.

2.6 Opleidings- en arts-assistentenvergaderingen

- *Grote opleidingsvergadering*: 4x per jaar, deelname door alle AIOS Interne geneeskunde (opleiding en vooropleiding) en alle leden van de opleidingsgroep (Interne geneeskunde) en de stagebegeleiders (nefrologie, consultatieve dienst, MDL, longziekten, IC, cardiologie, polikliniek). Van de vergadering wordt een verslag gemaakt door de opleidingsondersteuner met een actiepuntenlijst. Ook wordt een AIOS-nevenactiviteitenlijst bijgehouden. De agenda wordt een week van tevoren rondgestuurd. De vergaderingen vinden afwisselend plaats op woens- of donderdagochtend van 09.00-11.00. De vergadering wordt voorgezeten door de AIOS-vertegenwoordiger. Tijdens de vergadering worden alleen opleidingsgerelateerde onderwerpen besproken.
- *Kleine arts-assistentenvergadering/petit-comité vergadering*: 8x per jaar in de maanden dat er geen grote opleidingsvergadering wordt een A(N)IOS vergadering petit comité gehouden. Hierbij zijn aanwezig: de AIOS vertegenwoordiger, de ANIOS vertegenwoordigers (ip 2 ANIOS) de opleider en de plaatsvervangend opleider. Deze vergadering vindt plaats op woensdagmiddag van 16:00 tot 17:00u. Tijdens deze vergadering worden logistieke onderwerpen besproken. Het aanspreekpunt van de AIOS zit de vergadering voor en inventariseert vooraf de te bespreken onderwerpen bij de A(N)IOS en de opleider.
- *Vertegenwoordiger AIOS*: een van de AIOS wordt aangesteld als vertegenwoordiger en aanspreekpunt. Deze heeft als taak vooraf aan de vergaderingen eventuele onderwerpen te inventariseren welke leven onder de AIOS en in te brengen op de vergadering. Dit is een vast agendapunt van de opleidingsvergadering.

2.7 Opleidingskorting

Afhankelijk van voorgaande klinische ervaring (bijvoorbeeld als ANIOS) en de behaalde competenties kan in het eerste jaar of voor de periode daarna opleidingskorting worden toegekend door de opleider. De opleidingskorting wordt vastgelegd in het IOP en in het E-portfolio. Formele realisatie van de opleidingskorting in de vorm van een aanpassing van het opleidingsschema bij de RGS wordt uitgevoerd door de Eveline de Lange, adviseur opleidingen in het LUMC.

Hoofdstuk 3: Onderwijs

3.1 Weekprogramma

Wekelijks wordt via e-mail een weekprogramma verspreid waarin alle opleidingsactiviteiten van de komende week worden samengevat. Dit programma wordt elke vrijdagochtend en maandagochtend door de overdrachtsvoorzitter doorgenomen op het ochtendrapport Interne geneeskunde.

Een uitgebreide beschrijving van de onderwijsmomenten, besprekingen en diverse andere opleidingsmomenten inclusief alle bijbehorende competenties staan verderop in dit hoofdstuk beschreven.

3.2 Onderwijs en opleidingsmomenten Interne geneeskunde in het Alrijne Ziekenhuis

Gedurende de week zijn er verschillende onderwijs- en opleidingsmomenten. Deze zijn opgenomen in het weekrooster (zie bovenstaande alinea) dat elke donderdag verspreid wordt. Hieronder staan de verscheidene onderwijsmomenten meer uitgebreid gespecificeerd.

3.2.1 Radiologiebespreking

(dagelijks 08.15 N3, weekend 12.00)

Dagelijks vindt een radiologiebespreking plaats door de dienstdoende radioloog. Tijdens deze bespreking wordt alle door de Interne geneeskunde aangevraagde klinische beeldvorming van de afgelopen 24 uur besproken. Ook is het mogelijk aan de radioloog uitleg te vragen over de beoordeling van een onderzoek. Interactie en het onderwijskarakter van de bespreking wordt zoveel mogelijk gestimuleerd.

3.2.2 Dagelijks ochtendrapport

(dagelijks 08.30 op de N3, weekend 09.00 arts assistenten kamer 4e etage)

Het ochtendrapport wordt iedere week voorgezeten door 1 AIOS, volgens een rooster. Op maandag en vrijdag wordt eerst het weekrooster doorgenomen. Tijdens het ochtendrapport zijn minimaal aanwezig: de dienstdoende internist van de nacht, de supervisors van de klinische afdelingen, de SEH-supervisor, de dienstdoende A(N)IOS van de verschillende klinische afdelingen en de SEH, alle andere die dag aanwezige A(N)IOS en de coassistenten. Tevens is de dienstdoende MDL-arts aanwezig. Voor de maandagochtendoverdracht wordt een PowerPointpresentatie gemaakt van alle opnames en consulten gedurende het weekend en wordt de weekenddienst en overdracht nabesproken met de opleider (09.15-09.30). Dagelijks worden ook de IC patiënten kort besproken.

Het overdragen van de patiënten vindt plaats volgens het stramien zoals beschreven in de Bijlage 2d. Tijdens de overdracht wordt interactie zoveel mogelijk gestimuleerd. Ook wordt een notitie gemaakt van patiënten waar nog belangrijke of interessante follow-up van volgt, zodat hier tijdens het avondrapport op teruggekomen kan worden.

3.2.3 Dagelijks avondrapport

(dagelijks 17.00, vrijdag 16.30 N3, weekend arts assistenten kamer 4e etage)

Het ochtendrapport wordt iedere week voorgezeten door 1 AIOS volgens een rooster. Tijdens het avondrapport is de dienstdoende internist van overdag en van de ingaande avond en nacht aanwezig. Verder zijn vrijwel alle zaalsupervisors van die dag aanwezig en de dienstdoende MDL-arts. Aan het eind van de overdracht worden patiënten besproken die tijdens het ochtendrapport aan de Hix lijst: Trial-en favorietenlijsten → Interne interessante casus is toegevoegd i.v.m. belangrijke of interessante follow-up, dan wel een complex probleem hebben.

3.2.4 Onderwijs

(09:00 – 9:45)

Elke dinsdag-, woensdag- en donderdagochtend is er een *onderwijsprogramma* van wisselende samenstelling. Er worden o.a. de volgende presentaties en besprekingen gehouden: 'wat is de diagnose', CAT's, referaten, coassistentenpresentaties, complexe patiëntenbesprekingen, complicatiebesprekingen, PA-bespreking, obductiebesprekingen, nucleaire bespreking en poli-patiëntbesprekingen. Elke internist heeft een vaste dag waarop hij bij het onderwijs aanwezig is. Tweemaal per maand wordt er specialistisch onderwijs en lab klinisch hematologisch en stollingsonderwijs gegeven. Soms worden gastsprekers uitgenodigd. Er wordt geen onderwijs gegeven door de farmaceutische industrie.

Beschrijving onderwijsactiviteiten die verspreid over dinsdag-, woensdag- en donderdagochtend plaatsvinden:

1. Wat Is De Diagnose (WIDD): "Wat Is De Diagnose" is een interactieve quiz aan de hand van een complexe casus en wordt landelijk samengesteld door steeds een ander ziekenhuis. Het antwoord dat tijdens de bespreking tot stand komt, wordt ingestuurd. Een van de AIOS is verantwoordelijk voor de WIDD. Duur: 5-10 minuten
2. CAT. Vindt wekelijks of tweewekelijks plaats. Bij een CAT (Critical Appraisal of a Topic) wordt aan de hand van een klinisch probleem dat bijvoorbeeld tijdens de overdracht naar voren komt een klinische vraag gesteld en geformuleerd volgens het PICO-model. Hierop wordt een zo goed mogelijk wetenschappelijk onderbouwd antwoord gegeven op grond van het best te verkrijgen bewijs (piramide van bewijs). Hierbij is het van belang dat ook als er weinig of geen literatuur in bijvoorbeeld PubMed voorhanden is, er toch geprobeerd wordt een klinisch advies te geven. Er kan dan gedacht worden aan pathofysiologisch bewijs of expert opinion. Ook kan een CAT eindigen met een opzet voor een praktische uitvoerbare studie. De CAT wordt voorbesproken met de informatiespecialist van de bibliotheek en met de aan de AIOS gekoppelde internist. Na afloop volgt een KPB door de superviserend internist. Zie voor een handleiding ook de website van de OOR Leiden: <https://www.lumc.nl/org/oor-leiden/trainingen/medisch-specialisten/CAT-critical-appraisal-of-a-topic/> De duur van een CAT inclusief discussie is *maximaal 20 minuten*.
3. Refereren. Vindt wekelijks of tweewekelijks plaats. In overleg met de aan de AIOS gekoppelde supervisor (internist of MDL-arts) wordt een wetenschappelijk artikel geselecteerd. Dit artikel wordt uitgediept en in een context geplaatst. De AIOS neemt zelf de leiding in de discussie en houdt de beschikbare tijd in de gaten. Duur inclusief discussie *maximaal 30 minuten*. Na afloop volgt een KPB door de gekoppelde supervisor.
4. PA bespreking: Wekelijks wordt onderwijs gegeven door een van de pathologen van het Alrijne Ziekenhuis. Veelal betreft dit een coupebespreking, waarbij vanuit de Interne geneeskunde aangevraagde coupes besproken worden met behulp van een videomicroscop. (Coupes van) patiënten kunnen aangemeld worden via het secretariaat van de pathologie. Na een korte casusbespreking wordt het verkregen materiaal – met verschillende kleuringen - bekeken en interactief besproken. Eenmaal per maand vindt er een verdiepende PA bespreking plaats waarbij een interessant ziektebeeld meer uitgediept wordt door een A(N)IOS, in samenwerking met de patholoog. Hierbij worden biopten van hetzelfde ziektebeeld bij verschillende door de patholoog geselecteerde patiënten besproken voorafgegaan door een korte inleiding over het ziektebeeld door de A(N)IOS. *Duur ca. 15 minuten*.
5. Complexe patiënt/probleemoplossende bespreking (POP): Naast de vrijwel dagelijkse bespreking van complexe of interessante patiënten aan het eind van de avondoverdracht wordt variërend van een tot viermaal per maand tijdens het ochtendrapport op de maandag en in overleg met de afdelingssupervisors en de A(N)IOS in de functie van zaalarts een patiënt geselecteerd die op donderdagochtend wordt besproken als complexe patiënt. Het ziektebeeld wordt kort samengevat door de AIOS en er wordt een klinische vraag geformuleerd. Hierna volgt een interactieve bespreking met alle aanwezigen. Duur inclusief discussie *maximaal 30 minuten*.

6. Obductiebespreking. De maandelijkse obductiebesprekingen worden gecoördineerd door de AIOS die het onderwijsrooster maakt. Een vaste AIOS organiseert de bespreking en draagt zorg voor een goede registratie van uitgevoerde obducties. De A(N)IOS die betrokken was bij de zorg voor de overleden patiënt presenteert de ziektegeschiedenis en de veronderstelde doodsoorzaak. Vervolgens zal de patholoog de (micro- en macroscopische) bevindingen bij obductie bespreken. De patholoog maakt hiervoor digitale macroscopische opnames tijdens de obductie. Jaarlijks wordt een cursus georganiseerd AIOS bewust te maken van het nut van obducties. Onder andere is een cursus georganiseerd in samenwerking met de OOR Leiden over de wet- en regelgeving en de uitvoering van een obductie en gesprekstechnieken rondom obducties.
7. Specialistenonderwijs. Circa 2x per maand houdt een van de leden van de opleidingsgroep een praatje over een poliklinische casus of een medisch onderwerp, op dusdanige wijze dat interactie met AIOS gestimuleerd wordt. Duur: *maximaal 30 minuten.*
8. Nucleaire bespreking. Eenmaal per maand houdt de nucleair geneeskundige gedurende circa een half uur een nucleaire bespreking gekoppeld aan onderwijs over de verschillende nucleaire onderzoeken. Hierbij worden de nucleaire onderzoeken uitgebreid behandeld en uitgelegd hoe bepaalde diagnoses gesteld kunnen worden. Ook worden de indicaties voor bepaalde nucleaire diagnostiek besproken vanuit wetenschappelijk en ervaringsdeskundig perspectief. Tijdens het onderwijs wordt onderzoek van minimaal 1 patiënt uitgebreid en interactief besproken. Patiënten kunnen worden aangemeld bij F. Smit, nucleair geneeskundige, *Duur 30 minuten.*
9. NIV-richtlijnbespreking. 1x per maand wordt een nieuwe NIV-richtlijn besproken. Indien er geen nieuwe NIV-richtlijn verschenen is wordt een richtlijn van een andere wetenschappelijke vereniging uitgekozen in samenspraak met de opleider. *Duur maximaal 30 minuten.*
10. Complicatiebespreking. De complicatiebesprekingen worden gecoördineerd door dr. F. Toonen (oncoloog) en worden samen met een AIOS voorbereid en door de AIOS gepresenteerd. De complicatiebespreking vindt circa eenmaal per maand plaats. Duur van de bespreking *maximaal 30 minuten.* De complicatiecasus wordt volgens een vast format, ontwikkeld door de NIV, besproken
 1. Start met de definitie van complicatie: *Een complicatie is een onbedoelde en ongewenste gebeurtenis of toestand tijdens of volgend op medisch specialistisch handelen, die voor de gezondheid van de patiënt zodanig nadelig is dat aanpassing van het medisch (be-)handelen noodzakelijk is dan wel dat er sprake is van onherstelbare schade. De complicatie is geconstateerd gedurende de behandeling of bij de direct daaropvolgende poliklinische controle, dan wel binnen een door de wetenschappelijke vereniging bepaalde periode vanaf het begin van de behandeling. Het resultaat van de feitelijke medisch specialistische behandeling, de waarschijnlijkheid van de complicatie en de eventuele aan- of afwezigheid van schuld zijn niet van belang.*
 2. Casus in chronologische volgorde
 3. Bespreking van de complicatie(s)
 4. Wijze van registreren van de complicatie(s) volgens de masterclassificatie inclusief de ernst van de complicatie(s) en de drie assen (pathologie, lokalisatie, externe factoren en overige kenmerken); bij voorkeur wordt een demonstratie gegeven van de registratie in de softwaremodule
 5. Leermomenten en maatregelen die genomen gaan worden om deze complicatie te voorkomen.
11. Vitale dokters: 1x per maand een vrij gesprek tussen arts-assistenten en 1 specialist over onderwerpen die aanhaken op duurzame inzetbaarheid. Zoals: hoe ga je om met een klacht/calamiteit - het krijgen van kinderen tijdens je opleiding - Werk / privé balans (mentaal gezond), etc. De specialisten dienen als rolmodel.

3.2.5 Wekelijks lokaal onderwijs

Naast bovengenoemde onderwijsmomenten zijn er *wekelijks* de volgende onderwijsactiviteiten:

1. ECG-onderwijs: Vanwege onderbezetting cardiologen, gaat het onderwijs momenteel niet door. Dit wordt soms gegeven door vooropleiders cardiologie.
2. Bedside teaching/bed side echografie: Bedside teaching komt regelmatig voor als onderdeel van de grote visite. Ook worden de AIOS ingelicht als er op de afdeling een patiënt met een leerzame/zeldzame afwijking ligt, waarover dan onderwijs wordt gegeven. Patiënt wordt eerst door de eigen arts om toestemming gevraagd.
3. Echo onderwijs: Echo onderwijs wordt standaard 1x per 2 weken gegeven door de internist acute geneeskunde. Het onderwijs is in principe voor de AIOS met een behaalde echocursus en wordt gegeven in groepjes +/- 5 AIOS. De echografie wordt vervaardigd bij een patiënt op de afdeling of SEH die vooraf consent gegeven heeft. Tevens is er een echo app groep voor de AIOS waar echo beelden ter training anoniem worden gedeeld.
Op de SEH is het echo onderwijs minder structureel en afhankelijk van de beschikbare casuïstiek. In de praktijk wordt er dagelijks gebruik gemaakt van echografie op de SEH. Zowel AIOS en ANIOS worden gestimuleerd om zelfstandig gebruik te maken van de echografie onder directe supervisie van de internist acute geneeskunde.
4. Onderwijs op de SEH: Verder is er aandacht voor ACBCDE trainingen voor de A(N)IOS, ingeroosterd op de SEH. De training wordt eens per twee weken door Ingrid van Dijk gegeven op de SEH aansluitend na de ochtendoverdracht.
5. Oefenen van vragen uit de NIV Kennistoets: wekelijks worden op de vrijdagochtend na het ochtendrapport vragen uit de landelijke kennistoetsen van de afgelopen jaren geoefend door verschillende leden van de opleidingsgroep en andere vakgroepen. De vragen worden interactief behandeld en de verschillende antwoorden worden uitgediept. Duur: minimaal 30 minuten
6. MKSAP/dinsdagmiddag onderwijs: Wekelijks wordt onderwijs gegeven door een medisch specialist. Dit betreft wisselende onderwerpen binnen het differentiatiegebied van de internist of andere medisch specialist. Zoveel mogelijk wordt dit gedaan aan de hand van de MKSAP onderwijscyclus van het Amerikaanse ACP. De onderwerpen worden afgestemd op de actuele ROIG. Tijdens het onderwijs wordt een lunch beschikbaar gesteld. Duur: ca 45 minuten op dinsdag om 12.45.

3.2.6 Maandelijks en jaarlijks lokaal onderwijs

Enkele malen per jaar worden er onderwijs- en refereeravonden georganiseerd. Deze avonden zijn verplicht voor AIOS:

1. Opleidingsavonden van VAZAL: Discipline overstijgend onderwijs, georganiseerd door de vereniging van arts-assistenten in Alrijne: VAZAL. Deze avonden worden eenmaal per kwartaal georganiseerd en hebben uiteenlopende onderwerpen.
2. Casuïstiekavond: Jaarlijks wordt door de opleidingsgroep Interne geneeskunde een casuïstiekavond georganiseerd. Hierbij presenteren alle AIOS een casus. De casus wordt beoordeeld op: medisch redeneren, originaliteit, praktische toepasbaarheid, presentatie-skills en 'win-kans' op de Regionale Casuïstiekdag. Aan het eind van de avond worden de 3 beste casus geselecteerd, welke gepresenteerd zullen worden voor de Regionale Casuïstiekdag.
3. Wetenschapsavond: Een jaarlijks terugkerende bijeenkomst waarbij alle medewerkers uit het ziekenhuis en de verpleeghuizen en de lokale huisartsen worden uitgenodigd en de gelegenheid krijgen om presentaties te houden over

een wetenschappelijk onderzoek dat binnen Alrijne of in samenwerking met Alrijne is uitgevoerd. De wetenschapscommissie selecteert de presentaties.

4. Regionale refereeravond acute geneeskunde: Wordt 3x per jaar door een opleidingsziekenhuis uit de OOR Leiden georganiseerd. Elk jaar of om het jaar vindt deze avond plaats in het Alrijne Ziekenhuis.

3.3 Regionaal en landelijk onderwijs

Regionaal onderwijs Interne geneeskunde: per jaar is er een schema van het regionaal georganiseerde onderwijs (ROIG) voor Interne geneeskunde. Het programma wordt door een regionale commissie van stafleden en AIOS opgesteld. De coördinatie vindt plaats vanuit het LUMC.

Een keer per jaar vindt een regionale casuïstiekdag plaats waar alle AIOS aanwezig zijn. Alle opleidingsziekenhuizen in de OOR presenteren 3 casus. De casus die vanuit Alrijne worden ingestuurd worden geselecteerd op de jaarlijkse lokale casuïstiekavond waar alle AIOS een casus presenteren en een publieksjury de beste 3 casus selecteert voor de regionale casuïstiekdag.

Regionale casuïstiekdag 2022

Regionaal Discipline-overstijgende (DOO) cursussen: ter ondersteuning van de competentieontwikkeling worden door de OOR Leiden op regionaal niveau DOO cursussen georganiseerd en gefinancierd. In de trainingen wordt expliciet gebruikgemaakt van het feit dat AIOS uit verschillende ziekenhuizen en specialismen participeren. De trainingen worden gegeven door experts uit de verschillende ziekenhuizen in de Leidse OOR. Binnen de Interne geneeskunde van de OOR Leiden is afgesproken dat AIOS per jaar in ieder geval 1 cursus van het DOO onderwijs van de Boerhaave Nascholing volgen. Het verkregen certificaat dient in het portfolio te worden opgeslagen.

De meeste cursussen vinden meerdere keren per jaar plaats. Je kunt de geplande cursusdata vinden op de website van Boerhaave Nascholing en daar ook inschrijven: <https://www.boerhaavenascholing.nl/werkzaam-als/aios/>

Tevens zijn er verschillende onderwijsavonden georganiseerd door de verschillende disciplines en differentiaties zelf en zijn er een groot aantal regionale onderwijs en refereeravonden zoals bijvoorbeeld de hematologieavond en de endocrinologieavond. AIOS met interesse in de betreffende differentiatie worden aangemoedigd deel te nemen aan deze avonden.

3.3.1 Landelijk onderwijs Interne geneeskunde (COIG), cursussen en congressen

Alle AIOS wordt de mogelijkheid geboden jaarlijks de Nederlandse Internisten (NIV) dagen te bezoeken (medio april in Maastricht). Van de AIOS wordt verwacht dat zij minimaal een abstract of proefschrift insturen (deadline medio januari). De kosten worden door de opleidingsinstelling vergoed.

3.4 Verplichte onderwijsmomenten (cursussen, opleidingsdagen, congressen en symposia)

3.4.1 Regionaal onderwijs Interne geneeskunde (ROIG)

Vijf keer per jaar wordt door het LUMC, in samenwerking met de perifere opleidingsziekenhuizen, een onderwijsdag georganiseerd (veelal op woensdag). Deze dag wordt enkele weken later herhaald, zodat alle AIOS kunnen deelnemen (totaal zijn er dus 5x2 ROIG dagen per jaar). AIOS Interne geneeskunde dienen tijdens hun opleiding 20 ROIG dagen te volgen. AIOS in vooropleiding tot reumatoloog volgen 15 dagen, alle andere AIOS 10 dagen. De roosteraar houdt rekening met de ROIG verplichtingen.

3.4.2 Commissie onderwijs Interne geneeskunde (COIG)

De COIG van de NIV organiseert 4 landelijke cursusdagen:

- Klinische farmacologie (1e jaar vd opleiding)
- Water & Zout (2e jaar vd opleiding)
- Moleculaire biologie (3e jaar vd opleiding, alleen voor AIOS Interne GNK)
- Genoom & genetica (4e jaar vd opleiding, voor AIOS Interne GNK en voor vooropleiders reuma)

Vooraf aan de cursus dient het bijbehorende cursusboek te worden doorgenomen. Indien adres bekend bij de NIV, wordt de AIOS automatisch uitgenodigd.

3.4.3 Overige verplichte onderwijsmomenten

Naast bovengenoemde onderwijsmomenten kunnen onderstaande congressen, cursussen, symposia en opleidingsdagen door de NIV, RGS, specifieke wetenschappelijk vereniging of opleider Interne geneeskunde Alrijne Ziekenhuis verplicht gesteld worden als onderdeel van het IOP in het kader van het competentiegericht opleiden.

Inschrijving en deelname aan onderstaande onderwijsmomenten alleen na toestemming opleider/plv. opleider. Leidraad is 1 tot 2 cursussen/symposia per jaar afhankelijk van cursusduur, behaalde competenties, inhoud IOP en vordering opleiding. Afwezigheid i.v.m. cursusdagen moet passen in het werk/dienstenschema. Er is een actuele lijst met onderwijsmomenten beschikbaar via de opleider Interne geneeskunde.

- ALS cursus: Duur: 2 dagen
- Antibioticacursus: <https://www.antibioticacursus.nl/> | Duur: 3 dagen
- Diabetescursus: <https://desg.org/> | Duur: 1 dag
- Anamnese en lichamelijk onderzoek cursus: <https://www.cvoiacademy.nl/#/> | duur: 1 dag
- Smeerolie voor de poli (JNIV): <https://www.internisten.nl/jniv-agendapunten/smeerolie-voor-de-poli/> | Duur: 1 dag
- SOLK cursus: onverklaarde lichamelijke klachten. Link: <https://www.lichamelijkonverklaardeklachten.nl/project.html> | Duur: 4 dagdelen
- Catharijneg cursus (UMC Utrecht): Algemene Interne geneeskunde | Duur: 1 dag
Link: <https://www.umcutrecht.nl/nl>
- Noordwijkerhout Cursus (Erasmus MC): Onderwerp: endocrinologie | Duur: 3 dgn.
Link: google!!
- Internistendagen: Onderwerp: algemene Interne geneeskunde | Duur: 3 dagen
Link: <https://www.internistendagen.nl/>
- Amsterdams Symposium Interne geneeskunde: Onderwerp: algemene Interne geneeskunde | Periode: jaarlijks oktober | Duur: 1 dag | Link: <https://www.asig.amsterdam/>
- Basiscursus nierziekten: <https://www.debaar.net/basiscursus-nierziekten/> | Duur 2 dagen

- Nascholing Infectieziekten: Boerhaave Nascholing | Duur: 3 dgn. Locatie: Noordwijkerhout | Periode: ca jaarlijks in maart | <https://www.boerhaavenascholing.nl/>
- AMSTOL Symposium AMC: Onderwerp: Vasculaire Geneeskunde | Periode: jaarlijks september | Duur: 1 dag. Link: <https://www.vumc.nl/educatie/onze-opleidingen/opleidingsdetail/24e-amstol-symposium-2023.htm>
- Rotterdam Course in Electrolyte and Acid-Base Disorders: Medio maart van elk jaar | Duur: 1 dag | Link: <https://hetcongresbureau.nl/event-kalender/>
- Landelijke Opleidingsdag Interne geneeskunde (LOIG): Eenmaal per jaar krijgen 2 AIOS de mogelijkheid samen met de opleider en plaatsvervangend opleider de LOIG te bezoeken. Hier worden actuele onderwerpen over de opleiding Interne geneeskunde behandeld. De dag wordt afgesloten met een diner. Duur: 1 dag/avond.
- European Congress of Internal Medicine (ECIM): Eenmaal per jaar krijgen 2 AIOS (ip de AIOS roosteraar en de AIOS vertegenwoordiger) de mogelijkheid om mee te gaan naar de ECIM. Tijdens deze 'Europese NIV-dagen' komen diverse onderwerpen uit de Interne geneeskunde aan bod en bestaat de mogelijkheid contact te zoeken met AIOS Interne geneeskunde uit andere Europese landen. Duur: 3 dagen, op wisselende locaties in Europa.

NB. De opleidingsinstellingen binnen de OOR Leiden vergoeden vanaf 1-1-2015 de volgende kosten:

- Inschrijving opleidingsregister RGS
- (Junior-) lidmaatschap wetenschappelijke vereniging (NIV)
- 100% vergoeding van de door de opleider of opleidingsgroep en/of wetenschappelijke vereniging verplicht gestelde cursussen, congressen en/of nascholing

NB2. Een volledig overzicht van alle verplichte opleidingsactiviteiten is te vinden in de Bijlage behorend bij het LOP, onder '2B. Overzicht verplichtingen en verplichte opleidingsactiviteiten voor de AIOS'.

Hoofdstuk 4: Kwaliteitszorg en deskundigheidsbevordering

De opleiding Interne Geneeskunde volgt de kwaliteitscyclus zoals opgesteld in de COC van het Alrijne en zet in dat kader de volgende kwaliteitsinstrumenten in:

4.1 Opleidingsmonitor

Doel: leerklimaat meten bij alle opleidingsgroepen

Frequentie: 1x per 2 jaar (moment te bepalen door de regio)

Werkwijze: In opdracht van de COC wordt door het DOO van het LUMC in de ziekenhuizen van de Onderwijs en Opleidingsregio (OOR) Leiden een digitale vragenlijst uitgezet onder alle AIOS. De resultaten worden plenair teruggekoppeld in de COC en rechtstreeks teruggekoppeld naar de opleider, indien 4 of meer AIOS de opleidingsmonitor ingevuld hebben. De opleider bespreekt de resultaten in de opleidingsvergadering en stelt met stafleden en AIOS verbeteracties op. Een onderwijskundige kan hierbij adviseren. De resultaten zullen ook aan de orde komen tijdens de (COC)opleidingsjaargesprekken. De verbeteracties die voortvloeien uit de Opleidingsmonitor worden door de coördinator medische vervolgoopleidingen opgenomen in de PDCA-rapportages.

4.2 EFFECT enquête

Doel: feedback van AIOS op de begeleidingskwaliteiten van de individuele supervisor bij opleidingsgroepen met meer dan 4 AIOS

Frequentie: één keer per 5 jaar, met een follow-up in het derde jaar

Werkwijze: De supervisoren worden zowel geëvalueerd door een aantal AIOS, als door het invullen van een zelfevaluatie door iedere supervisor. Aan de hand van deze resultaten wordt door het DOO van het LUMC per supervisor een individueel feedbackrapport gemaakt. Dit rapport wordt besproken in een AIOS-supervisor-dialogoog en begeleid door een onderwijskundige. Tevens worden de groepsgemiddelden door de opleider i.s.m. de onderwijskundige besproken met AIOS en opleidingsgroep. De vakgroep-brede verbeterpunten die aan de hand van dit gesprek worden geformuleerd, worden in de PDCA-rapportage van de opleiding opgenomen en samen met de individuele verbeterpunten in het daaropvolgende jaar middels een 'follow-up' gesprek doorgenomen.

4.3 (COC)Opleidingsjaargesprekken

Doel: Feedback van AIOS op leerklimaat, begeleiding en persoonlijke ontwikkeling bij opleidingsgroepen bij opleidingsgroepen met meer dan 4 AIOS.

Frequentie: éénmaal per jaar, niet in het jaar dat er een (proef)visitatie plaatsvindt.

Werkwijze: Deze gesprekken starten met een gesprek tussen de AIOS van de betreffende vakgroep en de commissie, waarna een gesprek en terugkoppeling met de AIOS, de opleider, plaatsvervangend opleider + en overige leden van de opleidingsgroep en de commissie volgt.

Tijdens het gesprek komen de volgende onderwerpen ter sprake:

1. Taken en verantwoordelijkheden;
2. Begeleiding en supervisie door de opleidingsgroep (door groep en specifiek per supervisor);
3. Ontwikkelingsmogelijkheden in het werk (leren/werken);
4. Opleidingsactiviteiten (leerzaam, aansluiting behoefte/variëteit);
5. Werksfeer/opleidingsklimaat;
6. Feedback en beoordelen (frequentie, instrumenten);
7. AIOS is actief betrokken bij/ heeft invloed op opleiding;

8. Werkdruk;
9. Overige punten: bijvoorbeeld eigen specifieke opleidingsdoelen of het kwaliteitsbeleid van de opleiding.

In het gesprek wordt eerst gesproken met de AIOS en daarna met de opleider, plaatsvervangend opleider en eventuele overige leden van de opleidingsgroep. Bij deze terugkoppeling is het zeer gewenst dat AIOS actief betrokken zijn, zodat – waar nodig of gewenst – direct het gesprek aangegaan kan worden over *best practices* of verbeter suggesties. Van de gesprekken worden notulen gemaakt en de geformuleerde verbeterpunten worden door de coördinator medische vervolgoopleidingen in de PDCA-rapportages opgenomen. De opleider van de opleidingsgroep zal tevens in de COC de belangrijkste bevindingen uit het gevoerde gesprek terugkoppelen.

4.4 Exitgesprekken

Naast de (COC) jaargesprekken en opleidingsgesprekken worden er bij de vakgroepen waar AIOS korter dan 1 jaar in dienst zijn Exitgesprekken gevoerd, om op die manier toch input van deze AIOS te krijgen, aangezien zij niet allemaal een opleidingsjaargesprek mee zullen maken. Aangezien de AIOS bij Interne Geneeskunde lang genoeg in dienst zijn om een COC jaargesprek bij te wonen, zijn Exitgesprekken binnen deze opleidingsgroep strikt gezien niet nodig. Indien toch gewenst kan een AIOS contact opnemen met Ester Sorm.

4.5 PDCA-gesprekken

Doel: Per opleidingsgroep monitoren van de voortgang en ondersteuningsbehoefte van de in de PDCA-rapportage opgenomen verbeteracties.

Frequentie: Twee maal per jaar.

Werkwijze: Tijdens de PDCA-gesprekken worden zowel verbeteracties die afgerond zijn benoemd, als het achterblijven van voortgang bij openstaande punten. Dit gebeurt aan de hand van de PDCA-rapportage van de opleiding. Daar waar ondersteuning benodigd is, worden afspraken gemaakt over de inzet daarvan. Ook wordt benoemd wie er verantwoordelijk is voor de realisatie van de verbeterpunten en wanneer iets gereed moet zijn. Het eerste PDCA-gesprek van het jaar is uitgebreider, met zowel de AIOS als de decaan van de Academie erbij, het andere korter en zonder AIOS en decaan (een 'PDCA-check moment'). Beide gesprekken worden sowieso gevoerd tussen de opleider, plaatsvervangend opleider en de coördinator medische vervolgoopleidingen. De coördinator medische vervolgoopleidingen verwerkt gedurende het jaar alle verbeterpunten die voortvloeien uit de inzet van de kwaliteitsinstrumenten in de PDCA-rapportage van de opleiding. De geactualiseerde rapportage wordt na het gesprek aan de opleiders gestuurd, ter periodieke bespreking in de opleidingsvergadering.

4.6 Proefvisitatie

Doel: Het opleidingsklimaat meten als voorbereiding op de externe opleidingsvisitatie

Frequentie: Eens per vijf jaar, minimaal zes maanden voor de opleidingsvisitatie

Werkwijze: Namens de COC wordt een commissie gevormd uit tenminste één opleider uit een ander specialisme, een afvaardiging namens VAZAL, de voorzitter COC, de onderwijskundige en de coördinator MVO. De commissie voert eerst een gesprek met de AIOS en daarna met de opleidingsgroep, waarbij – naast aandacht voor wat goed gaat – de mogelijke verbeterpunten t.a.v. het opleiden en het leerklimaat worden besproken. Ook zal naar aanleiding van de proefvisitatie met de opleidingsgroep besproken worden bij welke verbeteracties er wellicht ondersteuning nodig is, en op welke wijze deze verleend kan worden. Van de proefvisitatie worden notulen gemaakt, en de geformuleerde verbeteracties worden door de coördinator medische vervolgoopleidingen in de PDCA-rapportage opgenomen. De vertegenwoordiger van de opleidingsgroep bespreekt de resultaten van de proefvisitatie ook in de eerstvolgende COC-vergadering.

Hoofdstuk 5: Informatie voor vooropleiders

In principe geldt dit LOP ook voor de vooropleiders, behalve de specifieke bepalingen zoals hieronder genoemd.

5.1 Verplichte en facultatieve stages

- Cardiologie: 4x verplichte stage
- Long: 1e jaar verplicht, vrije keuze 2x 4 mnd
- MDL: 3-tal verplicht, keuze uit opleidingsonderdelen
- Reumatologie: verplicht 1e jaar, poli, consulten, overig naar keuze
- Klinische geriatrie: verplicht 1e jaar, AIG, cardio, overige keuze uit opleidingsonderdelen

Opleidingsonderdelen	Cardiologie (24 mnd.)	Longziekten (20 mnd.)	MDL (20 mnd.)	Reumatologie (36 mnd.)	Klinische geriatrie (24 mnd.)
1e jaar zaalstage	V	V	V	V	V
stage polikliniek				V	k
stage consulten				V	
stage intensive care	V	V	V	k	
keuzestage acute geneeskunde			V	k	V
keuzestage cardiologie		V		k	V
keuzestage hematologie		k		k	
keuzestage infectieziekten		k		k	
keuzestage longziekten	V			k	k
keuzestage MDL zonder endoscopie					k
keuzestage medische oncologie				k	
keuzestage nefrologie	V	k		k	k
keuzestage ouderen geneeskunde		k		k	
keuzestage vasculaire geneeskunde				k	
keuzestage reumatologie		k			
keuzestage vrije keuze			k		

V = Verplichte fase

k = Facultatieve fase

5.2 Duur van de stages

1e jaar zaalstage: 12 mnd

Vooropleiders cardiologie 1e jaar: 12 maanden algemeen interne. Tweede jaar longstage 4 maanden, IC 4 maanden en keuze stage 4 maanden

stage polikliniek: 8 mnd

stage consulten: 4 mnd

stage intensive care: 4 mnd

keuzestage acute geneeskunde: 4 mnd

keuzestage cardiologie: 4 mnd

keuzestage hematologie: 4 mnd

keuzestage infectieziekten: 4 mnd

keuzestage longziekten: 4 mnd
keuzestage MDL zonder endoscopie: 4 mnd
keuzestage medische oncologie: 4mnd
keuzestage nefrologie: 4 mnd
keuzestage ouderen geneeskunde: 4mnd
keuzestage vasculaire geneeskunde: 4 mnd
keuzestage reumatologie: 4 mnd
keuzestage vrije keuze: 4mnd

5.3 Kennistoetsen

Longziekten: landelijk cursorisch onderwijs interne geneeskunde, inclusief de bijbehorende examens.

BIJLAGEN

Alle relevante bijlagen zijn te vinden in de Bijlage behorend bij het LOP (separaat document).

Zie hieronder welke informatie dit betreft:

- Samenstelling vakgroep
- Taken en verantwoordelijkheden opleidingsgroep
- Taken en bevoegdheden van de aios
- Specifieke taken en verplichtingen
- Overzicht verplichtingen en verplichte opleidingsactiviteiten voor de AIOS
- ANW-diensten Interne geneeskunde
- Klinische stage Algemeen
- Lange leerlijn bedside basisechografie
- Lange leerlijn Ouderengeneeskunde
- Lange leerlijn Acute geneeskunde
- Polikliniekstage
- Consultenstage
- Intensive Care stage
- Stage nefrologie
- Stage longziekten
- Stage cardiologie
- Buitenlandse keuzestage (Tropenstage Curaçao)
- MDL stage
- Lange Leerlijn Klinische Farmacologie - OOR Leiden